

รู้จัก “ช่างเชื่อม” นักประสานเครือข่าย

อีกบทบาทหนึ่งในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

<https://actlab.protestista.com/the-connector/>

ในการขับเคลื่อนสังคมประกอบด้วยคนที่ทำงานในบทบาทต่างๆ กันจำนวนมาก โดยมีนักกิจกรรมเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน นักกิจกรรมคือคนที่ใช้ความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญของตนเองในการสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ เช่น เขียนข่าว เจรจา ปราศรัย ถ่ายภาพ ตัดต่อคลิป แต่งเพลง เล่นดนตรี วาดรูป เขียนป้ายผ้า ขายสินค้า ทำบัญชี ประสานงาน ฯลฯ

ซึ่งคนที่ทำหน้าที่รวบรวมนักกิจกรรมเข้ามาเพื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและบริหารกลุ่ม/องค์กร เราเรียกว่า นักจัดตั้ง แกนกลุ่ม หรือ “แม่ทัพ” คนเหล่านี้จะทำงานกับสมาชิกกลุ่มในการจัดองค์กร ปฏิบัติการร่วม และจัดการศึกษาเพื่อไปสู่เป้าหมายและพันธกิจกลุ่ม/องค์กร (ดังที่ได้รวบรวมไว้ใน howtoจัดตั้งกลุ่ม https://actlab.protestista.com/wp-content/uploads/2022/05/organize02_both.pdf)

แต่หากจะให้การเคลื่อนไหวขยายตัวออกไปเราจำเป็นต้องเชื่อมต่อกับผู้คนและกลุ่มต่างๆ มารวมเป็น “เครือข่าย” เพื่อเป็นพื้นที่ของความร่วมไม้ร่วมมือ

ยังมีจุดเชื่อมต่อมากก็จะยิ่งลดการรวมศูนย์และกระจายอำนาจได้มาก จึงต้องมีคนที่เชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ เพื่อประสานความร่วมมือขยายพลังให้สามารถทำภารกิจที่ใหญ่ขึ้น เราเรียกคนเหล่านี้ว่า “นักเชื่อมต่อ (Connector)” ทำหน้าที่สร้าง “จุดเชื่อมต่อ” หรือ “โหนด (Node)” ขึ้นมา ในที่นี้ขอตั้งชื่อเรียกง่ายๆ ว่า “ช่างเชื่อม”

“ช่างเชื่อม” จะทำหน้าที่เชื่อมโยงคนและกลุ่มมาทำงานร่วมกันเพื่อขยายพื้นที่และผลการทำงานให้ใหญ่ขึ้น เพื่อภารกิจร่วมที่ใหญ่ขึ้นมีพลังขึ้น ยกกระดับเป้าหมายกลุ่มให้ใหญ่ขึ้นเนื่องจากทัศนคติกว้างขึ้น ทรัพยากรมากขึ้น โดยมองเห็นว่าแต่ละกลุ่มทำอะไรและเชื่อมต่อผลผลิตกันกลายเป็นผลลัพธ์ขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเป้าหมายและภารกิจร่วมเป็นหลัก ไม่ใช่เชื่อมเพื่อเป้าหมายส่วนตัวหรือเป้าหมายของใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

ช่างเชื่อมในความหมายนี้จึงไม่ใช่มีประสานสิบทิศหรือนักดีลนักรเจรจาต่อรองเพื่อผลลัพธ์ส่วนตัวหรือมีวาระซ่อนเร้นเพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม แต่จะเชื่อมกลุ่มต่างๆ ที่ไผ่ผืนถึงดาวดวงเดียวกัน มีชุดอุดมการณ์คุณค่าที่ยึดถือร่วมกันเข้ามาสานพลังกันเพื่อก้าวไปให้ถึงดาวดวงนั้นด้วยกัน

“ช่างเชื่อม” จะมีบุคลิก ความรู้ มุมมอง วิธีคิดและทักษะที่ต่างไปจากนักกิจกรรมและนักจัดตั้ง อาจเป็นคนเดียวกันหรือคนละคนกันก็ได้ แต่จะมีบทบาทและวิธีการทำงานที่ต่างกันดังนี้

- ในด้านเป้าหมาย นักกิจกรรมแต่ละคนจะมีเป้าหมายส่วนตัวที่เชื่อมโยงกับขบวนการเคลื่อนไหว ขณะที่นักจัดตั้งจะมองหาความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่มและความยั่งยืนต่อเนื่องของกลุ่ม/องค์กรเป็นสำคัญ ส่วนช่างเชื่อมจะมองหาความสำเร็จตามภารกิจของเครือข่ายและจับความสัมพันธ์แบบเครือข่ายที่ภารกิจเสร็จสิ้นแล้ว
- บทบาทของนักกิจกรรมคือเรียนรู้ ผักผ่อน พัฒนาความรู้และทักษะของตนเองเพื่อรับมือกับกิจกรรมต่างๆ ขณะที่บทบาทนักจัดตั้งคือขยายจำนวนและยกระดับสมาชิกเพื่อให้กลุ่มเข้มแข็งขึ้น แต่บทบาทช่างเชื่อมคือมองหากกลุ่มใหม่ๆ ที่ผืนถึงดาวดวงเดียวกันเพื่อเชื่อมโยงและขยายเครือข่ายให้เข้มแข็งขึ้น
- ในด้านมุมมองต่อทรัพยากร นักกิจกรรมจะมองหาทรัพยากร ความรู้ ทักษะของตนเองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อขบวนการ ขณะที่นักจัดตั้งจะมองหาทรัพยากรทั้งคน เงิน ความรู้ เพื่อนำมาบริหารกลุ่ม แต่ช่างเชื่อมจะมองหาทรัพยากรของแต่ละกลุ่มเพื่อดึงออกมาเสริมพลังของกันและกัน
- มุมมองต่อความขัดแย้ง นักกิจกรรมจะยืนยันหลักการ มุมมอง และการประเมินของตนเอง เสนอความเห็น มุมมองต่อสถานการณ์ต่างๆ ขณะที่นักจัดตั้งจะจัดการความขัดแย้งเพื่อกลับมารวมกัน โดยมองหาจุดที่เหมือนกันของสมาชิกเพื่อทำงานร่วมกันในกลุ่มองค์กร ส่วนช่างเชื่อมจะบริหารความขัดแย้งเพื่อหาความเป็นไปได้ใหม่ๆ โดยมองหาจุดที่ต่างกันเพื่อเสริมพลังของกันและกัน

เหล่านี้คือความแตกต่างของนักกิจกรรม นักจัดตั้ง และคนที่ทำหน้าที่ “ช่างเชื่อม”

.....

ในช่วงปี 63-64 ดอกผลของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่เบงบานทำให้เราได้เห็นเครือข่ายเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ไม่มีการจัดการ เป็นไปโดยธรรมชาติเอามือเอาร่างกันโดยมีเป้าหมายใหญ่ที่ไผ่ผ่นถึงประชาธิปไตยในประเทศนี้เช่นเดียวกัน

ที่ผ่านมาขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทยมีเครือข่ายต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ก่อเกิด ตั้งอยู่และดับไปเป็นวัฏจักร แต่สิ่งที่ดำรงอยู่คือบทเรียนประสบการณ์ของเครือข่ายต่างๆ ซึ่งซีรีส์ Howtoจัดตั้งเครือข่าย ของ #ActLabHowto นี้เป็นความพยายามทดลองนำเสนอความรู้เรื่องงานจัดตั้งเครือข่าย ด้วยหวังว่าจะช่วยเพิ่มพลังของเครือข่ายให้สามารถทำภารกิจที่ใหญ่ขึ้นได้อย่างเป็นระบบและบรรลุเป้าหมายของขบวนการประชาชนไปด้วยกัน

Act Lab

Activist Laboratory Thailand

ห้องทดลองนักกิจกรรม

พื้นที่ทดลองไอเดียใหม่ๆ ในการเคลื่อนไหวทางสังคม